

Nathalie Pagie

IJsengel

Een ijskoude ontvoering. Een verlaten hotel.
De Zweedse winter.

ISBN 978-90-225-8499-6
ISBN 978-94-023-1227-0 (e-book)
NUR 305

Omslagontwerp: bij Barbara
Omslagbeeld: © Shutterstock
Auteursfoto: © Artstudio23.com
Zetwerk: Mat-Zet bv, Soest

© 2018 Nathalie Pagie en Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*I'm learning to fly, but I ain't got wings
Coming down is the hardest thing
I'm learning to fly, around the clouds
But what goes up must come down*

Tom Petty and the Heartbreakers – 'Learning to fly'

Amor fati – Omarm je lot

Friedrich Nietzsche

Acht jaar eerder

Het uitzicht vanaf de Älvsborgbrug over Göteborg was zo overwel digend dat Rasmus er duizelig van werd. Boven op de brede balustrade balanceerde hij met zijn armen licht geheven naast zijn lichaam, alsof hij aan weerszijden een basketbal vastklemde. Het waaide harder dan anders en hij moest zijn spieren aanspannen om rechtop te blijven staan. Hij wist dat hij niet lang meer had, zijn vingers waren al verkleumd en zijn voeten tintelden. Over een paar minuten werd het risico dat hij zijn evenwicht verloor te groot en moest hij op het voetpad naast de weg springen om terug naar beneden te wandelen. Iedere nacht stelde hij dat moment langer uit. Want hier, boven op de leuning van de gigantische hangbrug over de onstuimige Göta älv, met de wereld aan zijn voeten, voelde hij zich rijk. Hier durfde hij vrijuit te dromen en leek niets onmogelijk. Hij tilde zijn armen hoger en spreidde ze zo ver hij kon. Als hij zijn hoofd iets achterover liet zakken en zijn lange blonde haren liet wapperen in de wind, kon hij de hele stad omarmen en leek zijn geluk compleet. Met zijn ogen wijd open zoog hij het beeld in zich op, totdat zijn armen zo hevig trilden dat hij ze moest laten zakken.

De claxon van een voorbijrazende auto verbrak de betovering en met een snelle draai sprong hij naar beneden. Er werd vaker getoeterd, een paar weken eerder was er zelfs een vrouw gestopt om te roepen dat het allemaal wel goed zou komen. Hij had ge-

schreeuwd dat ze zich niet zo druk moest maken en was naar beneden gesprongen, op het voetpad. Hij fantaseerde wel eens hoe het zou voelen als hij de andere kant koos en secondelang naar beneden zou suizen tot het ijskoude water hem opvrat en meevoer naar het Kattegat, waar zijn levenloze lichaam dagen later ontdekt zou worden door een matroos op een vissersboot. Hoewel het soms aantrekkelijk leek verlost te zijn van een leven vol teleurstellingen, had hij nooit echt de neiging gevoeld die fantasie ten uitvoer te brengen. Eerst was er jarenlang de hoop geweest. Hoop op een beter leven, vol geld, liefde en luxe, zoals het zou moeten zijn. Toen die hoop werd weggevaagd, laaide het vuur op. Een verbeterd vuur dat hem aanjaagde en voortdreef, weg van zijn moeder en zijn vrienden, weg uit Mölndal en op naar de grote stad: Göteborg.

In de zwerverscommune aan de voet van de brug was hij met zijn achttien jaar niet eens de jongste. Hoewel de groep wekelijks wisselde van samenstelling bestond de harde kern uit twintig mannen, vijf vrouwen en zeven kinderen, van wie de kleinste nog in luiers liep. Bij iedere politiecontrole en elk bezoek van hulpinstanties verdwenen de kinderen spoorloos, om weer op te duiken als het 'gevaar' geweken was. Pas na drie controles had Rasmus door dat de kleintjes zich verstopten in de verlaten gangen van het oude metrostelsel onder de stad. Joachim, een guitig maar hondsbrutaal jochie, had hem een paar keer overgehaald mee te gaan. De eerste gang had meerdere aftakkingen en als je niet wist waar je heen ging, kon je er hopeloos verdwalen. Regelmatig versperden grote hopen hout en zand, afkomstig van verouderde plafonds die op diverse punten waren ingestort, de weg. Met een zaklamp tussen zijn tanden klauterde Joachim er probleemloos overheen, maar Rasmus had er moeite mee. Het donker benauwde hem en de verstikkende lucht van zure aarde benam hem de adem. Liever bleef hij buiten, waar het weliswaar stervenskoud was, maar waar hij vrij

kon ademen. Misschien was het de frisse lucht die hij het meest waardeerde in zijn nieuwe leven buiten. Dat hij zijn leven lang in de stank had geleefd, kon hij zich nauwelijks nog voorstellen, en toch was het zo.

Toen de Bedrieger zijn moeder Ulla en hem twaalf jaar geleden verliet, greep Ulla uit pure wanhoop naar de drank. Ze bleef hele dagen in bed liggen en Rasmus moest alleen naar school lopen. Voor hem zorgen bracht ze haast niet op, maar vreemd genoeg lukte het wel hun twee katten te voeren en om voederbakjes in de tuin te plaatsen, zodat binnen de kortste keren alle zwervkatten uit de wijde omgeving de weg naar Ulla Jansons huis wisten te vinden. Rasmus kon zich niet precies herinneren hoe het gegaan was, maar opeens kwamen de katten binnen. Ze nestelden zich op de bank, in de wasmand, in zijn hut op zolder en in zijn bed. Zijn moeder had enkel nog oog voor haar 'liefjes' en verwaarloosde zichzelf, haar zoon en haar huis. Eén keer per week sleepte ze zichzelf naar de dichtstbijzijnde supermarkt en sloeg ze een kar vol kattenvoer in, naast de literpakken witte wijn, wat brood en ravioli in blik. Voor vlees, vis of verse groente was geen geld. Er moest immers voor de katten gezorgd worden, wie zou het anders doen? Toen er een stuk of veertig rondliepen, kwamen medewerkers van de gemeente om te zeggen dat het zo niet langer kon. Ze brachten de helft naar het asiel en stuurden een schoonmaakbedrijf naar binnen. Rasmus herinnerde het zich nog goed, hij moest een jaar of twaalf geweest zijn, en een van de dames van de schoonmaakploeg had Ulla gevraagd of ze hem een middag mee mocht nemen. Ze loodste hem mee naar een kapper, kocht een winterjas voor hem en in een lunchroom mocht hij kiezen wat hij wilde eten. Het was fijn, maar toch was hij blij toen ze hem weer thuisbracht. Ondanks alles was hij het liefste thuis. Zijn moeder had het misschien niet allemaal even goed voor elkaar, maar dat zou niet lang meer du-

ren. De situatie was immers maar tijdelijk. Als ze niet dronken of te moe was, hees Ulla zichzelf de trap op naar zijn kamer. Dan kwam ze op zijn bed zitten, streek ze over zijn hoofd en zei ze dat ze het samen nog even moesten volhouden. Dat het vast niet lang meer duurde voor haar grote liefde terug zou komen om hen mee te nemen. Dan knikte hij en haalden ze herinneringen op aan de tijd dat de Bedrieger er nog was. Heel veel wist Rasmus daar niet meer van, want hij was zes jaar toen de man afscheid had genomen. Maar de woorden bij diens vertrek stonden in zijn geheugen gegrift: 'Ik kom je halen, Mussie, als ik een mooi huis voor ons heb gevonden en genoeg geld heb gespaard. Dan kom je bij mij en krijg je de grootste slaapkamer en al het speelgoed van de wereld. Bedenk alvast maar goed wat je hebben wilt.' Dat had hij gedaan; er lag een lange lijst klaar in de la onder zijn bed.

Naarmate het wachten langer duurde, groeide ook het arsenaal aan excuses dat Rasmus voor de Bedrieger verzoon. Hij heeft nog geen goed huis gevonden. Hij wil meer geld sparen. Hij heeft het te druk. Misschien is hij ziek en moet hij eerst beter worden. Op zijn zestiende geloofde Rasmus niet meer dat de man hem nog in huis zou nemen, maar wachtte hij nog wel op een verklaring. Er was vast een goede reden waarom de man zich niet aan zijn belofte had kunnen houden. Ergens wist hij beter, maar hij wilde er niet aan. Zijn rotsvaste vertrouwen en de overtuiging dat hij een rijk en gelukkig leven tegemoet ging, hadden hem zijn hele armzalige jeugd bij een lieve maar verwarde moeder en in een huis vol kattenstank overeind gehouden. Die overtuiging vormde de basis van zijn bestaan. Liet hij die varen, dan waren de gevolgen niet te overzien, en dus klampte hij zich er met ziel en zaligheid aan vast. Tot zijn achttiende verjaardag, toen hij als volwassen man onder ogen moest zien dat het sprookje niet bestond. Hij was bedrogen; niemand kwam hem halen om hem over de drempel naar een beter leven te

tillen. De machteloosheid woog zo zwaar en voelde zo onverteerbaar dat hij de badkamerspiegel aan diggelen sloeg. Dat was nu drie maanden geleden.

De wind blies zijn lange lokken alle kanten op. Hij propte zijn ijskoude handen in de zakken van zijn jack. Het machtige gevoel van boven op de brug had hem verlaten. Zo was het elke keer: zodra hij naar beneden sprong verdampten zijn dromen van luxe en rijkdom en trad de werkelijkheid in. Nu restten enkel de kou en de teleurstelling van het leven, dat niet liep zoals het had moeten lopen en zoals hem als kleine jongen was beloofd. Nog even, dan kon hij zich warmen aan de olievaten, waarin de mannen het vuur elke avond tot grote hoogte opstookten. Met stevige passen stevende hij op het kamp af. Hij verlangde naar een paar slokken sterke-drink, die de warmte ook vanbinnen zou doen oplaaien, maar voordat hij zich bij de anderen schaarde, liep hij naar zijn slaappleaats aan de voet van de brug. Hij bukte zich onder de stalen constructie, trok de zwaarste van zijn twee weekendtassen naar zich toe en ritste die open. Met drie plakboeken in zijn armen kroop hij onder de brug vandaan. Het was tijd om afscheid te nemen. Drie maanden eerder was hij bij zijn moeder en haar katten weggelopen en nu zou hij ook vaarwel zeggen tegen zijn droom van een gouden toekomst, die hem kennelijk niet gegund was. Het onrecht maakte hem razend, maar hij slikte zijn woede in. Als hij vooruit wilde moest hij zich losmaken van de luchtspiegeling waarin hij jaren had geloofd.

Hij plaatste twee boeken bij een olievat op de grond en sloeg het derde boek open. Een voor een scheurde hij de bladzijdes eruit en wierp ze in het vuur. Hij keek toe hoe de randen van het papier langzaam omkrulden en hoe de tientallen krantenartikelen en foto's van de Bedrieger, met zorg uitgeknipt en ingeplakt, vlam vatten. Het vuur laaide op en verspreidde een warmte die zijn huid

deed gloeien, maar vanbinnen bleef hij ijskoud. Hij scheurde tot alle pagina's in rook waren opgegaan.

1

Toen Rasmus wakker werd en de slaap uit zijn ogen wreef, was het bed van Mikkel al leeg. Hij stond op, liep naar de wastafel in de hoek en stak zijn hoofd onder de kraan. Het koude water bezorgde hem kippenvel over zijn hele lichaam, maar dat nam hij voor lief. Hoe eerder de nacht uit zijn lichaam verdreven was, hoe beter. 's Nachts had hij geen grip op zijn gedachten en kwamen er herinneringen bovendrijven die hij liever voorgoed zou verbannen. Als hij dan ontwaakte, voelde hij zich vaak zo zwaarmoedig dat het haast onmogelijk leek aan de dag te beginnen. Daarom had hij een hekel aan slapen en deed hij het zo weinig en zo kort mogelijk. Liever bleef hij wakker, zodat hij de regie kon voeren over wat er in zijn hoofd omging. Hij draaide de kraan dicht en bekeek zichzelf in de spiegel. Met zijn kortgeknipte blonde haar, blauwe ogen en gespierde bovenlijf zag hij er niet slecht uit. Toch schatten de vrouwen die hij op straat of in de bibliotheek ontmoette hem ouder dan zesentwintig. Zijn serieuze blik en voorovergebogen schouders gaven hem het voorkomen van iemand met al een heel leven achter de rug, in plaats van iemand die nog aan het begin stond. Hij griste zijn trui van een stoel, droogde er zijn hoofd mee af en trok hem aan. Daarna schoot hij in zijn spijkerbroek en wachtte hij op Mikkel, die zo te ruiken beneden in de keuken met koffie in de weer was.

Mikkel huurde deze kamer voor een habbekrats van een blinde hospita. Hij was klein, maar groot genoeg om een extra matras op

de grond te leggen. Een hele verbetering vergeleken bij de kartonnen doos waarin Mikkel bijna twee jaar lang geslapen had. Nadat zijn vader hem het huis uit zette, had hij een paar nachten op straat rondgedoold. Verkleumd en hongerig was hij een zwerver gevolgd, die door een openstaand klepraampje de parkeergarage onder de oude rechtbank in klom. In ruil voor zijn pakje sigaretten gaf de zwerver Mikkel een boterham en een stuk karton om op te slapen en vanaf dat moment vormde de garage zijn thuis. Overdag probeerde hij als straatzanger wat geld bij elkaar te sprokkelen. Doorgaans stelde het winkelend publiek zijn liedjes, babyface en rossige krullen best op prijs en kon hij van de dagopbrengst een maaltijd betalen. Het was ook in het winkelcentrum dat hij Rasmus leerde kennen. Ze raakten bevriend en zwierven samen door de stad, totdat Mikkel de relatie met zijn vader herstelde en die Mikkel een baantje bezorgde bij het postbedrijf waar hij zelf ook werkte. Van zijn loon kon Mikkel de huur van de gemeubileerde bovenkamer, in een buitenwijk van Göteborg, net betalen. En als de temperatuur zo ver zakte dat de kou zelfs overdag niet meer uit zijn botten trok, sliep Rasmus er ook. Het was krap maar warm, en de koffie en koeken die ze stalen uit de voorraadkast van de hospita smaakten uitstekend.

Mikkel trapte met zijn voet de deur open en kwam de kamer binnen met een dienblad met koffie, melk en appelkoeken. Voorzichtig plaatste hij het op de grond, waarna hij de deur sloot. ‘Ik denk dat je vandaag moet verkassen,’ mompelde hij, ‘ze begon alweer over verdubbeling van de huur als ik zo vaak logés heb. Dat kan ik niet betalen en bij mijn vader hoef ik ook niet aan te kloppen, dat heeft hij me vorige keer al duidelijk gemaakt.’ Hij trok een gezicht en zette een zware stem op. “Ik kan je niet blijven redden, jongen, je moet er zelf wat van maken.” Moet hij zeggen, met zijn bypass en dubbele hernia. Die man staat zijn hele leven al stijf van

de stress, en maar werken voor die paar rotcenten, tot hij er straks bij neervalt. Zo ga ik het dus niet doen.'

Hij gaf een mok aan Rasmus, ging op zijn bed zitten en haalde een hand door zijn warrige krullen. 'Het wordt hoog tijd dat we dat plan van jou gaan uitvoeren, dan heb ik geld genoeg om die heks gedag te zeggen en een fijn appartement te kopen. Ergens goed hoog, zodat ik kan neerkijken op het zwoegende gepeupel. Wat jij?' Hij lachte naar Rasmus en slurpte van zijn koffie.

Rasmus schonk wat melk bij zijn koffie, nam een slok en dacht na. Hij wist precies waar Mikkkel op doelde. Het plan spookte de laatste maanden bijna dagelijks door zijn hoofd en liet hem niet meer los; hij werd er soms zelfs zwetend van wakker. Op een avond met te veel goedkoop bier had hij Mikkkel erover verteld en die was zo enthousiast dat ze er bijna halsoverkop met zijn tweeën aan begonnen waren. Gelukkig deden ze het niet, want dat was gegarandeerd op een fiasco uitgelopen. Dit plan stond of viel niet alleen bij een gedegen voorbereiding, het had ook de juiste mensen nodig. Mikkkel was een geschikte vent, maar veel te soft voor het serieuzere werk. Er waren dagen dat Rasmus niet eens zeker wist of hij zelf wel uit het juiste hout gesneden was om er echt mee door te gaan. Eenmaal begonnen was er geen weg terug. En hoe het zou verlopen als de eerste stap gezet was, kon niemand voorspellen. Dan waren ze afhankelijk van verschillende factoren buiten hun macht en kwam het aan op improvisatie, lef en koelbloedigheid. Flexibel denken zou geen probleem zijn en bang uitgevallen was hij ook niet, maar of hij hard genoeg was en meedogenloos durfde op te treden als het fout ging, betwijfelde hij. Zonder een derde man met die specifieke eigenschappen had dit plan geen kans van slagen.

'Hé, wat jij?' herhaalde Mikkkel, terwijl hij zijn vriend vragend aankeek.

Rasmus snoof. ‘Er moet iemand bij,’ zei hij zonder omhaal. ‘Met zijn tweeën flikken we dit kunstje niet. We hebben iemand nodig die we kunnen vertrouwen en die niet terugdeinst als het erop aankomt.’

‘Weet je het zeker?’ vroeg Mikkel. ‘Dan moet de buit door drie, dat scheelt een slok op een borrel.’ Hij fronste zijn wenkbrauwen.

‘Anders begin ik er niet aan.’ Rasmus sloeg zijn armen over elkaar. ‘Als we dit doen, moet het goed gebeuren. Dit zal hoe dan ook de rest van ons leven veranderen.’

Mikkel knikte. ‘We worden schathemeltjelijk of we belanden in de bak.’ Hij lachte hardop en nam een grote hap van zijn appelkoek. Met volle mond vervolgde hij: ‘Dan kies ik voor de eerste optie. Maar goed, misschien heb je gelijk en moet er iemand bij. Ik weet wel een mannetje, ik zal hem straks bellen.’

Rasmus sprong overeind en ging met opgeheven vinger vlak voor Mikkel staan. ‘Jij belt niemand, ben je gek? Dit is mijn plan, ik bepaal wie er meedoen.’

‘Rustig, rustig.’ Mikkel slikte zijn koek door. ‘U bent de baas, meneer Janson. Ik zeg alleen dat ik iemand op het oog heb die wel vaker met dit bijltje heeft gehakt. Als je wilt, stel ik hem aan je voor. Is dat beter?’

Rasmus knikte kort. ‘Wanneer?’

Mikkel ging naast Rasmus staan en veegde de kruimels van zijn mond. ‘Straks moet ik weer naar die klotepost, dus wat dacht je van nu meteen?’

Tore Langström was te vinden in een werkplaats in de wijk Sörbacken, achter een showroom vol occasions. De glanzende ruiten van de showroom en de blinkende motorkappen van de tweedehandsauto's, overwegend Volvo's, stonden in schril contrast met de smerige loods waarin de wagens werden opgeknapt. Rasmus en Mikkel bleven in de deuropening van de werkplaats staan en zagen hoe twee donkere mannen aan een motorblok sleutelden, terwijl naast hen een pukkelige jongen de lampen van een oude Saab vervangde. Alle drie droegen ze blauwe overalls die onder de veges zaten. Uit een indrukwekkende set boxen aan het plafond schalde 'Learning to fly' van Tom Petty and the Heartbreakers en op een prikbord aan de muur hing een beduimelde *Playboy*-kalender.

Net toen Mikkel de pukkelige jongen wilde aanspreken, ging achter in de werkplaats een deur open en verscheen er een man die zijn armen in de mouwen van zijn overall stak. Hij was dun maar gespierd en liep, zodra hij hen in het oog kreeg, met energieke tred op Mikkel en Rasmus af. Zijn haren droeg hij in een knot en op zijn wangen stond een stoppelbaardje, dat werd onderbroken door een opvallend litteken van zijn linkermondhoek tot zijn oor. Hij stak zijn hand al uit toen hij nog meters van Mikkel verwijderd was. Om zijn mond verscheen een brede glimlach.

'Mikkel, jongen, wat brengt jou hier? Heb je weer wat uitgevreten? Moet ouwe Tore je uit de brand helpen?' Enthousiast drukte hij Mikkels hand, om zich vervolgens nieuwsgierig tot Rasmus te

richten. ‘En wie heb je meegenomen? Jou ken ik niet.’

‘Dit is Rasmus, een vriend van de straat,’ zei Mikkel, ‘en ik heb niks uitgevreten, dat doe ik toch nooit?’ Verbaasd staaarde hij Tore aan. Die lachte, maar wendde zijn blik niet van Rasmus af. De priemende ogen gaven Rasmus een onaangenaam gevoel. Hij stak zijn hand uit en voelde hoe Tores knokige hand de zijne omsloot. Tore kneep hard en Rasmus deed hetzelfde, alsof meteen bij de kennismaking al moest worden uitgemaakt hoe de verhoudingen lagen. Mikkel doorbrak het moment met een joviale klap op Tores schouder. ‘Heb je koffie voor ons? We wilden iets met je bespreken. Kan het even?’

‘Zaken?’ vroeg Tore op gedempte toon. Toen Mikkel knikte, verhardden de trekken in Tores gezicht. Hij checkte over zijn schouder of zijn collega’s buiten gehoorsafstand stonden en wenkte zijn bezoekers met een hoofdbeweging mee naar buiten. Hij sloot de deur van de werkplaats achter hen en keek ook hier of er niemand in de buurt was. ‘In zaken ben ik altijd geïnteresseerd, en nu helemaal, want ik zit klem.’ Hij stak zijn handen in zijn zakken en hupte nerveus op zijn tenen op en neer. ‘Ik weet niet wat jullie hebben, maar als het flink oplevert, doe ik mee.’ Opeens boog hij zich voorover en hield hij zijn gezicht vlak voor dat van Rasmus. Met zijn vinger streek hij over het litteken in zijn gezicht. ‘De gasten die me dit hebben aangedaan, willen geld zien. Veel geld. En weet je wat nu zo lastig is? Dat heb ik niet.’

Hij haalde zijn neus op en boorde zijn ogen in die van Rasmus. ‘Dus jij bent er ook een van de straat. Dan weet je wat het is om krap bij kas te zitten. Of is dat voor zo’n mooie jongen als jij geen probleem? Er zijn natuurlijk ook andere manieren om bij te verdienen.’ Hij knipoogde en wachtte op een reactie van Rasmus, maar die bleef uit. Pas toen er een geblindeerde wagen het terrein op reed, deinsde Tore terug. Nerveus volgden zijn ogen de wagen,

die een eind verderop stopte. ‘Praten gaat nu niet,’ zei hij haastig tegen Mikkel. ‘Kom vanavond naar de haven, café Fiskens, tien uur. En neem wat mee.’

Rasmus en Mikkel zagen hoe Tore een sprintje naar de wagen trok en achterin stapte. Mikkel trok Rasmus aan zijn arm en samen liepen ze het terrein af.

‘Neem wat mee?’ herhaalde Rasmus.

Mikkel haalde zijn schouders op. ‘Speed waarschijnlijk, maar dat kan hij vergeten. Als hij met ons meedoet, heeft hij straks geld genoeg om naar hartenlust te slikken en te snuiven.’

Rasmus schudde zijn hoofd. ‘Ik werk niet samen met een junk, die zijn niet te vertrouwen. Ze slaan een hand om je schouder en met de andere graaien ze het geld uit je broekzak. Ik heb genoeg junks meegemaakt om er ver van weg te blijven.’ Hij blikte opzij. ‘Jij toch ook? Waarom kom je dan met hem aanzetten? Weet je niemand anders?’

Mikkel keek nors voor zich uit en zweeg. Het begon te regenen, eerst zacht, maar toen de druppels dikker werden en hun jacks binnendrongen versnelden ze hun pas en schoten ze een overdekt winkelcentrum in. Onder de warmteblazers vlak bij de draaideur bleven ze staan om op te drogen. Mikkel streek door zijn natte krullen en schudde zijn hoofd. ‘Oké, het is een junk, maar je vroeg om iemand die van wanten weet, iemand die doet wat er gedaan moet worden. Dan kun je geen betere krijgen dan Tore: geen teer zieltje en van zijn ervaring kunnen jij en ik nog een hoop leren. En je hoorde hem zelf, hij zit te springen om een klus.’ Hij legde zijn hand op de schouder van zijn vriend. ‘Het is jouw plan. Ga vanavond die kroeg in, praat met hem en neem dan je beslissing. Als ik niet moest werken, ging ik met je mee.’ Met een schittering in zijn ogen boog hij zich naar Rasmus. ‘Laten we dit doen, Rasmus! Denk aan al dat geld! Nooit meer buiten slapen of bedelen voor

een maaltijd, nooit meer hoeven werken.’ Hij lachte nu hardop en zwaaide vriendelijk naar een ouder echtpaar dat natgeregend door de draaideur kwam en hem wantrouwend teruggroette.

Rasmus glimlachte ongewild; de opgewekte inborst van zijn vriend maakte soms plaats voor ernst, maar lang duurde dat nooit. Hij zuchtte. ‘Goed, ik ga met hem praten, maar ik beloof niks.’